

ARVIOINTIKERTOMUS 2019

SISÄLLYS

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset
2. Kuntastrategian toteutuminen
3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
 - 4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
 - 4.1.1. Kunnanhallitus
 - 4.1.2. Tekninen lautakunta
 - 4.1.3. Ympäristölautakunta
 - 4.1.4. Sivistyslautakunta
 - 4.1.5. Vapaa-aikalautakunta
 - 4.1.6. Perusturvalautakunta
 - 4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenveto ja allekirjoitukset

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA JA KOKOUKSET

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Edelleen lautakunnan tulee arvioida tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Valtuusto valitsi tarkastuslautakuntaan kokouksessaan 12.6. 2017 jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt:

Jäsenet

Nummi Olavi	puheenjohtaja
Antti Timo	varapuheenjohtaja
Blomroos Marja-Leena	
Hannukainen Ritva	
Uusi-Marttila Riika-Liisa	
Lehtisalo Markku	
Uusen Petri	

Varajäsen

Sengström Harri
Bitter Jan
Rintamaa Anita
Nordling Niina
Airaksinen Eveliina
Heino Hannu
Haapasaari Ari

Kunnan tilintarkastajana on toiminut Audec Tilintarkastus Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Anne Hakala.

Tarkastuslautakunta hyväksyi koko kuluva vaalikautta koskevan arviointisuunnitelmansa osana tilivuotta 2019 koskevan työohjelman kokouksessaan 27.8.2019. Arviointisuunnitelma on tarpeellinen siksi, että lautakunnan työn pohjaksi syntyy koko vaalikauden kattava systemaattinen näkemys siitä, miten hallintoa ja palvelutuotantoa tullaan seuraamaan ja arvioimaan.

Tarkastuslautakunta on pitänyt viisi tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Lautakunnan kokouksissa on kunnanjohtaja Vesa Lakaniemi, tekninen johtaja Sami Nummi, talousjohtaja Bella Ahto, rakennustarkastaja Tiina Lattu ja rehtori Pasi Savolainen ovat selvittäneet lautakunnalle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toimintojen järjestämistapaa kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt tilikauden aikana kunnassa laadittuihin toiminnan ja talouden raportteihin sekä tilinpäätökseen 2019. Tarkastuslautakunnan jäsenille on toimitettu kunnan eri

toimielinten pöytäkirjat luettavaksi tilikauden aikana erikseen päätetyn työnjaon mukaisesti. Lisäksi lautakunnan jäsenet ovat seuranneet päätöksentekoa ennalta sovitun työnjaon mukaisesti sekä raportoineet havainnoistaan kokouksessa esityslistan asianomaisessa kohdassa.

2. KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Eurajoen kuntastrategia vahvistettiin valtuustossa 11.12.2017. Kuntastrategian kolme kunnalle annettua määritettä ovat aktivoiva, hyvinvoiva ja palveleva sekä vetovoimainen.

Strategia-asiakirjaan on kirjattu, että kuntastrategiaa on käytetty osana talousarviovalmistelua. Strategiassa asetetut tavoitteet siirtyvät osaksi talousarvioon painopistealueina ja tämän kautta osaksi kunnan operatiivista toimintaa.

Kuntastrategiaa täydennetään sen keskeisiä tavoitteita tarkemmin avaavan ohjelmajohtamisen avulla. Sitovien tavoitteiden kytkeminen kuntastrategian päätavoitteisiin ja niiden yksityiskohtaisempiin tarkenteisiin on kehittämisaikajaksena.

Kuntastrategia on melko suppea ja luonteeltaan ytimekäs. Tätä prosessia on ohjattu talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeilla, jotka kunnanhallitus on hyväksynyt lautakunnissa noudatettaviksi. Merkille pantavaa on se, että kuntastrategian yhteyttä palvelualueen sitoviin tavoitteisiin ja määräraharesursointiin on kehitetty.

3. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on muun ohella annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi hallintosääntöön tulee ottaa tarpeelliset määräykset lähinnä asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta. Kunnanhallituksen tehtävänä on kuntalain 39 §:n mukaan huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Konserniohjauksen alueella riskienhallintaa on lisäksi ohjeistettu konserniohjeen avulla. On myös katsottu, että samalla tulee tehdä selkoa, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää kuluvalle taloussuunnitelmakaudella.

Eurajoen valtuusto hyväksyi riskienhallintapolitiikan linjaukset kokouksessaan 28.4.2014. Kunnanhallitus puolestaan vahvisti 28.2.2017 § 82 sisäisen valvonnan ohjeet, joiden mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille

asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Mainitussa ohjeessa on myös vastuutettu tehtävät eri esimiestasoille.

Konserniohje on hyväksytty valtuustossa 5.3.2019.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaukseen liittyvät päätökset ja ohjeistus samoin kuin konserniohje ovat olemassa. On tärkeää, että viranhaltijavalmistelussa annetaan riittävästi tilaa toisaalta säännökset huomioonottavalle ja toisaalta tuloksellisuutta edistävälle valmisteluotteelle.

4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.1.1. Kunnanhallitus

Päätöksenteko (3000)

Päätöksenteon avainprosessi sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja toimikuntien kokouksista aiheutuvat menot. Talousarviossa ei ole erikseen tälle avainprosessille asetettuja toiminnallisia tavoitteita.

Hallintopalvelut (3010)

Toiminnallisena tavoitteena oli sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto ja sen tavoitetasona toteutuminen 31.12.2019 mennessä. Tavoite on toteutunut.

IT-palvelut (3020)

Tavoitteena oli digitalisoinnin lisääminen kuntalaisille tarjottavissa palveluissa: Tavoite on toteutunut tilivuonna.

Talouspalvelut (3030)

Taloushallinto huolehtii talousarvion valmistelusta ja kirjanpidosta sekä tuottaa kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöksen toimintakertomuksineen. Toiminnallisina tavoitteina olivat henkilökunnan sisäinen koulutus ajankohtaisista asioista sekä toimiva omistajaohjaus. Molemmat tavoitteet ovat toteutuneet. Kun toimivan omistajaohjauksen kriteerinä oli konserniohjeen päivittäminen 31.3.2019 mennessä, on kriteeri täytetty siten, että konserniohje on hyväksytty valtuustossa 5.3.2019.

Henkilöstöpalvelut (3040)

Toiminnalliset tavoitteet on päätösinkin tulkittava toteutuneeksi.

Elinkeino- ja viestintäpalvelut (3050)

Palvelualueen toiminta-ajatuksen esittelyn yhteydessä toimintakertomuksessa on todettu muun muassa, että kunta edistää aktiivisesti yritysten menestymistä Eurajoella. Yritysneuvonnalla ja yrityspalveluilla on keskeinen rooli ja ne hoidetaan nopeasti ja tehokkaasti. Elinkeino- ja viestintäpalvelujen palvelualue kytkeytyy kaikkiin kolmeen kuntastrategian perustavoitteeseen.

Palvelualueen painopistealueita olivat: osaavan työvoiman varmistaminen, kunnan markkinoinnin tehostaminen, tonttimarkkinoinnin tehostaminen sekä aktiivinen yritystukitoiminta. Kaikki tavoitteet ovat tilinpäätösinformaation mukaan toteutuneet.

Osallisuus ja hyvinvointi (3060)

Palvelualueen toiminta-ajatuksen osana osallisuuden toiminta-ajatuksena on luoda ja kehittää verkostopohjaista toimintamallia kumppanuuksiin ja sidosryhmiin. Hyvinvointijohtamisella puolestaan edistetään yksiköiden ja yhteisöjen terveyttä ja elämänhallintaa. Toiminnallisia tavoitteita, niiden kytkeytymistä kuntastrategiaan sekä tavoitteiden toteutumataarkastelua ei ole esitetty. Kaikkia määräraharesursseja (93.000 €) ei ole tilivuoden aikana käytetty.

Esimiestyön kehittäminen (3070)

Palvelualueen kohdalla toiminnallisena tavoitteena oli Esimiestyön kehittäminen. Se on toteutunut.

4.1.2. Tekninen lautakunta

Hallinto tekninen (4000)

Palvelualueen toiminnallisia tavoitteita olivat Palvelujen kehittäminen saatujen palautteiden perusteella sekä Tonttimarkkinoinnin tehostaminen. Nämä tavoitteet liittyvät kuntastrategiassa Hyvinvoiva ja palveleva – ylätavoitteeseen. Tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Tilinpäätösinformaatiossa on todettu, että pientalotonttien luovutusmäärien pieneneminen on valtakunnallinen trendi.

Vesihuoltopalvelut (4010)

Vesihuoltopalvelujen palvelualue käsittää vesihuollon, jätehuollon, kaukolämpöverkoston sekä alueellisen pelastuslaitoksen kuntakohtaiset menot ja tulot. Ensimmäisenä toiminnallisena tavoitteena oli hyvälaatuisen veden toimittaminen asiakkaille häiriöttömästi ja johtaa jätevedet hallitusti Raumalle ja Poriin. Toisena tavoitteena oli parempi toimitusvarmuus. Toteutumiskriteereinä olivat veden toimitusjakeluun liittyvien yllättävien ja suunniteltujen huoltokatkosten kesto sekä laskuttamattoman veden osuus. Tavoitteet ovat raportoinnin mukaan toteutuneet.

Tekninen lautakunta on valmistellut vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen korotusohjelman ja käsitellyt sen kokouksessaan 9.10.2019 edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle vietäväksi. Kolmivaiheinen maksujenkorotusohjelma ulottuu aina vuodelle 2022 saakka, eli seuraavan valtuustokauden puolelle. Päätöksen valmistelussa teknisessä toimessa näyttää etusijalla olevan vertailu muiden kuntien maksuihin, vaikka näkökulman tulisi olla maksujen kattavuuteen perustuva, kuten vesihuoltolaki määrää.

Yhdyskuntatekniset palvelut (4020)

Yhdyskuntateknisten palvelujen tehtäväalue sisältää liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden sekä maa- ja metsätilojen menot ja tulot. Tämän palvelualueen toiminnalliset tavoitteet puuttuvat.

Kiinteistöjen rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (4030)

Kiinteistöhuollon tehtäväalueeseen sisältyy kiinteistötoimi, eli rakennusten kunnossapito, vuokraaminen ja muut huoneistomenot sekä keskitetysti kiinteistöhuollon menot.

Toiminnallisena tavoitteena oli Tyytyväiset asiakkaat, johon liittyi kriteerinä kiinteistöhuollon palvelupyynnöt ja niihin vastaaminen. Tunnuslukuna käytetään vastausaikaa. Raportoinnin mukaan tavoite on toteutunut osittain. Taustalla on se, että itse palvelupyöntöjärjestelmässä on kehittämisen tarvetta sekä asiakkaiden ohjeistamisen tarvetta.

Ruoka- ja toimitilapalvelut (4040)

Ruoka- ja toimitilapalvelujen tehtäväalue hoidetaan keskitetysti. Tavoitteina olivat ruokapalvelujen työryhmien kehittämis ehdotusten pilotointi ja valittujen toimintamallien ottaminen osaksi normaalia toimintaa. Puhtauspalvelujen puolella tavoitteena oli asiakkaiden aktivointi arvioimaan työkohteensa puhtaustasoa silmämääräisesti. Raportoinnin mukaan molemmat tavoitteet ovat toteutuneet.

4.1.3. Ympäristölautakunta

Rakennusvalvonta (5010)

Avainprossia ohjaamaan oli asetettu kaikkiaan kuusi, jotka liittyvät rakennusvalvonnan sähköiseen asiointiin, rakennusvalvonnan sähköiseen arkistointiin, lupien käsittelyaikojen optimointiin, katselmusten toimittamiseen optimaalisessa ajassa, aloituskokouksiin ja jatkuvaan valvontaan. Sähköistä asiointia koskevan tavoitteen jääminen toteutumatta johtuu viivästyksestä ohjelmiston valmistumisessa. Toisen tavoitteen toteutuminen vain osittain johtuu em. syystä myös. Muut tavoitteet ovat raportoinnin mukaan toteutuneet.

Ympäristönsuojelu (5020)

Ympäristönsuojelun palvelualueella ensimmäinen toiminnallinen tavoite koski ympäristönsuojelun sähköistä asiointia ja sen käyttöönottoa. Tavoite ei toteutunut. Toinen tavoite koski jatkuvaa valvontaa, jonka toteutumista koskevana kriteerinä on esitetty turvallinen ja terveellinen ympäristö. Tämä tavoite on tilinpäätösinformaation mukaan toteutunut kokonaan.

4.1.4. Sivistyslautakunta

Hallinto sivistystoimi (6000)

Sivistyslautakunnan palvelualueita ovat varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukiokoulutus ja osamisen edistäminen sekä kasvun ja vanhemmuuden edistäminen.

Sivistystoimen hallinnon tavoitteita olivat:

- Sivistyspalvelujen kattava saatavuus ja kuntalaisten vuorovaikutteinen osallistuminen
- Sivistyspalvelut saavuttavat kuntalaiset tasa-arvoisesti ja taataan kuntalaisille sujuva arki
- Sivistyspalvelut ovat monipuoliset ja oppimisen ja kasvamisen tuen palvelut seutukunnan parhaat

Tilinpäätösraportoinnin mukaan kaikki kolme tavoitetta ovat toteutuneet tällä palvelualueella osittain.

Varhaiskasvatuspalvelut (6010)

Sivistyslautakunnan alaiseen varhaiskasvatuksen tehtäväalueeseen koostuu perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon, päiväkotien sekä varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen liittyvät tehtävät. Toiminnallisia tavoitteita olivat seuraavat:

- Varhaiskasvatus on edelläkävijä sähköisissä palveluissa ja sähköiset prosessit ovat sujuvia ja taloudellisia
- Avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen ja yhteistyö seurakunnan ja muiden järjestöjen kanssa
- Lapsiperheiden palveluissa verkostoituvan toimintamallin kehittäminen eri toimintatahojen kanssa
- Palveluohjauksen kehittäminen
- Lapsen varhaisen tuen mallintaminen
- Liikkumisen eri muotojen esittelemine lapsille ja Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman toteuttaminen koko varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuksen palvelut ovat laadukkaita ja vetovoimaisia. Mainittakoon, että tavoitetasona tämän toiminnallisen tavoitteen kohdalla on, että varhaiskasvatukseen käytetään enemmän resursseja kuin muualla.
- Palveluja on kysyntää vastaavasti
- Näkyvyys ja markkinointi

Tavoitteet ovat tilinpäätösinformaation mukaan toteutuneet kahta tavoitetta lukuun ottamatta: Varhaiskasvatuksen palvelujen laadukkuutta ja vetovoimaisuutta sekä palvelujen olemassaolo kysyntää vastaavasti ovat toteutuneet vain osittain.

Perusopetuspalvelut (6020)

Toimintakertomuksen mukaan sivistystoimen toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille laadukas ja tasapuolinen lakisääteiset velvoitteet huomioon ottava sekä paikallisen omaleimaisuuden huomioiva perusopetus sekä hyvän jatko-opintokelpoisuuden tarjoava lukiokoulutus sekä järjestää oppimista ja kehitystä tukevia palveluja kaikille eurajokelaisille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille.

Vuotta 2019 koskevia sitovia tavoitteita on talousarviossa esitetty kaikkiaan kahdeksan. Ne liittyvät oppilaiden ja perheiden osallisuuteen, osallisuuteen arvioinnissa, vertaissovitteluun, sähköisiin palveluihin, monipuoliseen pedagogiseen osaamiseen, perusopetuksen opetuspalvelujen seutukunnalliseen paremmuuteen, näkyvyyteen ja markkinointiin sekä oppimisen tuen palvelujen seutukunnalliseen paremmuuteen. Toimintakertomusinformaation valossa oppilaiden ja perheiden osallisuutta koskeva tavoite ja oppimisen tuen palvelujen seutukunnallista paremmuutta koskeva tavoite toteutuivat osittain. Perusopetuksen opetuspalvelujen seutukunnallista paremmuutta koskeva tavoite jäi toteutumatta.

Arviointityön aineistoanalyysin ja haastattelujen perusteella on todettavissa, että kouluverkko on hajautunut siten, että mukana on useita pieniä perusopetuksen yksiköitä. Linjaus perustuu muun muassa valtuustosopimukseen. Yksikkökustannukset ovat pienissä yksiköissä korkeammat kuin optimaalisen kokoisissa. Vuoden 2019 aineiston mukaan vuosikulut perusopetus- ja esiopetustasolla oppilasta kohti olivat pienimmässä kouluyksikössä 13 893 euroa ja suurimmassa 8 425 euroa. Laatutekijät on melko laajasti pidetty pienissäkin yksiköissä yhdenvertaisina kunnan laajuudessa. Kouluyksiköiden kesken on luonnollisesti erojakin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kouluverkon tasapainotus, kustannustehokkuus ja opetustyön edellytykset otetaan pohdittavaksi pidemmällä kuin valtuustokauden tai toimintasuunnitelmakauden mittaisella aikavälillä. Tällöin voitaisiin myös hankesuunnittelussa ja investointitoiminnassa päästä varmempiin ratkaisuihin.

Lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen (6030)

Palvelualueen toiminnallisia sitovia tavoitteita olivat nykyisen tason säilyttäminen oppimistuloksissa, työpajan ja etsivän nuorisotyön kattavuus kunnan alueella, opintojen sähköinen suorittamismahdollisuus lukiossa, palvelujen ulkopuolelle jäävien nuorten tavoittaminen, lukion oppilasmäärän pysyttäminen [sekä työllistyvien nuorten positiivinen medianäkyvyys. Työpajaa ja etsivää nuorisotyötä koskeva tavoite toteutui osittain, mutta työllistyvien nuorten positiivista medianäkyvyyttä koskeva tavoite jäi raportoinnin mukaan toteutumatta. Raportoinnin mukaan muut tavoitteet toteutuivat.

Kasvun ja vanhemmuuden palvelut (6040)

Toiminta-ajatuksen mukaan palvelualueen tehtävänä on järjestää oppimista ja kehitystä tukevia palveluja kaikille eurajokelaisille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille. Toiminta-ajatuksen sisältyy viesti hyvinvoinnin edistämisestä ja ennalta ehkäisevistä toiminnoista.

Sitovia tavoitteita olivat säännöllinen yhteistyö oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien kanssa, toisen psykologin toimen perustaminen, SomeBody-menetelmän käyttöönotto lukiossa ja joustavan perusopetuksen aloittaminen. Tavoitteista järjestyksessä ensimmäinen ja viimeisin ovat toteutuneet. Toisen psykologin toimen perustaminen onnistui, mutta samanaikaisesti toisen toimen täyttö jäi onnistumatta. SomeBody-menetelmän käyttöönotto jäi toteutumatta.

4.1.5. Vapaa-aikalautakunta

Lasten ja perheiden hyvinvointipalvelut (7000)

Vapaa-aikalautakunta huolehtii liikunta-, nuoriso-, kulttuuri ja matkailupalveluista sekä kirjaston, kansalaisopiston ja taiteen perusopetuksen palvelutuotannosta. Painopistealueita ja sitovia tavoitteita koskevassa osassa on mainittu ne kuntastrategian kohdat, joita yksittäiset tavoitteet palvelevat. Sitovia tavoitteita ovat vertaisohjaajien ja vapaaehtoistyöntekijöiden aktivointi, kolmannen sektorin palvelusopimusten lisääminen, huolehtiminen lasten mahdollisuuksista osallistua kesätoimintoihin, osallistuvan ja aktiivisen nuoren kautta välittyvä myönteinen julkisuus sekä vapaa-aikatoiminnan tilojen ja paikkojen hyvässä kunnossa pitäminen. Kaikki muut tavoitteet ovat raportoinnin mukaan toteutuneet paitsi medianäkyvyys aktiivisen nuoren osalta.

Harrastus- ja kulttuuripalvelut (7010)

Harrastus- ja kulttuuripalvelut -palvelualueen toiminta-ajatuksena on luoda toimintaedellytykset kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävässä palveluissa ja mahdollistaa kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden aktiivisuus kuntalaisten palveluissa ja niiden järjestäjinä esimerkiksi palvelusopimusten kautta. Sitovia tavoitteita vuodelle 2019 olivat paikallisen osaamisen hyödyntäminen kunnan tapahtumissa, matalan ”kulttuurikynnyksen” myötä uudet kulttuurin harrastajat sekä korkeatasoiset kulttuuritapahtumat. Kaksi ensimmäistä tavoitteita toteutuivat tilinpäätösinformaation mukaan, mutta viimeksi mainittu tavoite toteutui osittain.

Kirjasto ja kansalaisopisto (7020)

Kirjastotoimen ja kansalaisopiston tavoitteita olivat palveluiden kehittäminen asiakaslähtöisesti, monipuolinen tapahtumatuotanto, omatoimikirjastopalvelun mahdollisuus, kattava kirjastoverkko, kirjaston sähköisten palvelujen kehittäminen, osaava henkilöstö, tiedottamisen parantaminen kuntalaisille, monipuolinen aineistovalikoiman kuntalaisten käytössä, näkyvyys ja markkinointi sekä kirjastopalvelujen ja kansalaisopistokurssien tarjoaminen lähipalveluna. Tavoitteet toteutuivat muilta osin, paitsi kattavaa kirjastoverkkoa koskeva tavoite sekä näkyvyys ja markkinointia koskeva tavoite toteutuivat vai osittain.

4.1.6. Perusturvalautakunta

Hallinto ja suunnittelu perusturva (8000)

Hallinnon ja suunnittelun palvelualue käsittää lautakunnan ja perusturvan johdon menot. Sitovat tavoitteet vuodelle 2019 koskevat henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtimista (kaksi tavoitetta), jatkuvaa henkilöstö kouluttamista sekä kannustamista omaehtoiseen kouluttautumiseen, palvelutarvearviointia, joustavia palveluprosesseja sekä laadunhallintaa. Tavoitteet toteutuivat muilta osin paitsi, että laadunhallintaa koskeva tavoite toteutui vain osittain.

Terveydenhoitopalvelut (8010)

Perusturvalautakunnan alaisena toimivan terveydenhoitopalveluiden palvelualue käsittää terveystarkastukset, kouluterveydenhuollon ja neuvontapalvelut, jotka ovat Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän järjestämistä vastuun piirissä. Terveysvalvonta ja eläinlääkintä on Porin ympäristötoimen järjestämistä vastuun piirissä. Sitovat tavoitteet vuodelle 2019 olivat ikäihmisten kaatumistapaturmien ehkäisy (toteutunut), yli 65-vuotiaiden omaishoitajien terveystarkastukset (ei toteutunut), säännölliset terveystarkastukset 70-vuotiaille (ei toteutunut), hyvinvointiseuranta yli 65-vuotiaille [toteutunut osittain) sekä monipuoliset virkistys- ja toimintamahdollisuudet ikäihmisille [toteutunut).

Sairaanhoitopalvelut (8020)

Toimintakertomuksen mukaan Perusturvalautakunnan alainen sairaanhoitopalvelujen palvelualue sisältää Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän perusterveydenhuollon avohoidon (pl. neuvola ja kouluterveydenhuolto) ja päihdehuollon A-klinikka- ja muut palvelut, terveyskeskussairaalan osastot sekä Jokisimpukassa Eurajoella että Harjavallassa, kotisairaaloiminnan Eurajoella sekä lisäksi Satakunnan sairaanhoitopiirin kautta laskutettavat ja mahdolliset muut erikoissairaanhoidon menot.

Sitovia tavoitteita olivat:

- potilaan osallisuus omaan hoitoonsa lisääntyy
- terveyssuunnitelma terveyden tukena
- pyritään hoitamaan kaikki terveyskeskustasoista sairaalahoitoa vaativat potilaat Eurajoen osastolla
- kotisairaalassa hoidettavien asiakkaiden määrän lisääminen
- lääkärisaataavuus hyvä sekä Eurajoen että Luvian terveysasemilla
- potilastyytyväisyys sekä vuodeosastolla että kotisairaalassa
- potilastyytyväisyys terveysasemilla

Sitovat tavoitteet toteutuivat kaikki kahta lukuun ottamatta: Terveysuunnitelman käyttöönotto ja siihen liittyvä tutkimus on jäänyt osittaiseksi ja hoitopäivien jakautuminen Eurajoen ja Harjavallan kesken ei toteutunut tavoitteen suuntaisesti.

Sosiaalityö ja perhepalvelut (8030)

Perusturvalautakunnan alaiseen sosiaalityön ja perhepalvelun palvelualueeseen sisältyvät varhaisen tuen palvelut sekä lastensuojelun, aikuissosiaalityön ja erityisryhmien avopalvelut. Sitovina tavoitteina olivat kuntouttavan työtoiminnan paikkojen lisääminen, lapsiperheiden palveluissa verkostoituvan toimintamallin kehittäminen, perhepalveluiden suhteellinen lisääminen lastensuojeluasiakkuuksiin nähden, Voimatupatoiminnan ja sosiaalisen päivätoiminnan optimointi, Olkkaritoiminnan optimointi sekä lapsiperheiden kotipalvelun saattaminen kysyntää vastaavaksi. Muut tavoitteet toteutuivat paitsi Voimatupaa koskeva tavoite, joka toteutui osittain.

Kotihoitopalvelut (8040)

Perusturvalautakunnan alaiseen kotihoitopalveluiden palvelualueeseen sisältyvät kotipalvelu ja sen tukipalvelut, kotisairaanhoido (KSTHKY/Attendo), omaishoido, ikäihmisten päivätoiminta ja kuntoutus sekä intervallihoido.

Toiminnallisiksi tavoitteita (7 kpl) olivat ikäihmisten osallistumista koskeva tavoite, lyhytaikaishoidon ja intervallin lisääminen, Kotokarin käyttö kotiutuksen tukena, joustavat palveluprosessit, kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrän kasvattaminen, muistisairauksien toteaminen ehkäisevien kotikäyntien avulla sekä asiakastytyväisyys. Tavoitteet toteutuivat muilta osin paitsi ikäihmisten osallistumista koskevan tavoitteen ja muistisairauksien toteamista koskevien tavoitteiden kohdalla, joka toteutuivat osittain. Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrän kasvattamista koskeva tavoite ei toteutunut.

Asumispalvelut (8050)

Asumispalveluiden palvelualueeseen sisältyvät ikäihmisille tarkoitettu perhehoito, pitkäaikainen laitosasuminen sekä tehostettu palveluasuminen. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat kehitysvammaisten asumispalvelut, vaikeavammaisten asumispalvelut sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujille tarkoitettut psykososiaaliset asumispalvelut. Sitovia tavoitteita oli viisi: Tarkoituksenmukaisen hoitopaikan osoittaminen kriteerien mukaisesti, perhehoidon lisääminen, kuntalaisten erityisasumisen tarpeen kartoitus, ikäihmisten asiakastytyväisyys ja erityisasumisen kehittäminen. Kuntalaisten erityisasumistarpeen kartoitusta koskeva tavoite ja erityisasumista koskeva tavoite jäivät toteutumatta, mutta muut tavoitteet toteutuivat.

Lautakuntien alaisten palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kuntastrategiaan on toteutettu kattavasti, ja saadun selvityksen mukaan yhteyttä ollaan jatkuvuina parantamassa. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sitovien tavoitteiden tarkkarajaisuuteen ja sopivaan lukumäärään.

4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Eurajoen ja Luvian kuntaliitos toteutui vuoden 2017 alusta lukien. Toimintakertomuksessa on todettu, että toteutettu kuntaliitos poikkesi perinteisestä kuntaliitoksesta muun muassa siten että säännöt ja toimintamallit ja organisaatiot on toteutettu uudelta pohjalta eikä suoraan liitoksessa mukana olevan kunnan vakiintuneilla malleilla.

Eurajoen kunnan toimintatuotot vuonna 2019 olivat yhteensä 8,4 milj. euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa suunnitelma oli 7,4 milj. euroa. Toimintamenot olivat tilinpäätöksen mukaan 70,0 milj. euroa, kun talousarviossa niiden arvioitiin olevan 66,4 milj. euroa. Verotulojen määrä oli 52,1 milj. euroa, kun budjetoitu määrä oli 53,6 milj. euroa. Tilinpäätösraportoinnin mukaan kunnallisverotulot jäivät 6,3 % arvioidusta. Valtionosuuksien määräksi oli talousarviossa ennakoitu 10,4 milj. euroa, kun tilinpäätöksen mukaa valtionosuuksia kertyi 11,1 milj. euroa. Lisäksi kunta sai 0,8 milj. euroa yhdistymisavustusta.

Vuosikate vuonna 2019 oli 3,3 milj. euroa, kun talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan 5,0 milj. euroa. Vuosikate toteutui näin ollen alemmalla tasolla kuin oli ennakoitu. Tilikauden ylijäämäksi budjetoitiin 0,2 milj. euroa, kun toteutuma oli alijäämää 1,7 milj. euroa.

Kunnan lainakanta vuoden lopussa oli 12,1 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 13,6 milj. euroa. Asukasta kohti laskettu lainakanta oli päättyneenä vuonna 1 292 euroa ja edellisvuonna 1 443 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2019 oli 31,9 %, kun se vuonna 2018 oli 34,3 %.

Konsernin tuloslaskelman mukaan toimintatuotot olivat 32,4 milj. euroa ja toimintakulut 93,1 milj. euroa. Konsernin vuosikate oli 4,2 milj. euroa ja konsernin vuoden 2019 alijäämä 1,6 milj. euroa. Tunnusluvusta keskeinen luku eli vuosikate euroina asukasta kohti v. 2019 oli 448,8 euroa/asukas (edellisvuonna 598 euroa/asukas). Vuosikate prosentteina poistoista oli 74,0 % (edellisvuonna 95,5 %). Konsernin lainakanta tilinpäätöksessä oli 14,8 milj. euroa eli konsernin lainamäärä oli 1 576 euroa/asukas. Kertynyt ylijäämä oli vuoden 2019 lopussa 74,4 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 75,9 milj. euroa.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelman mukaan investointimenot (netto) olivat 4,1 milj. euroa. Suurehkoja investointeja ovat olleet mm. Keskustan koulun peruskorjaus (1,35 milj. euroa), vesihuoltolaitoksen investoinnit 0,77 milj. euroa) ja teiden perusparannus ja asfaltointi (0,33 milj. euroa).

Merkittävimpiä tulo- ja menopoikkeamia ovat olleet seuraavat:

- Teknisen keskuksen alaisen vesihuoltopalvelut -palvelualueen menojen toteutuma oli toteutumisvertailun mukaan 2,82 milj. euroa, kun budjetoitu määrä oli 2,59 milj. euroa. Tulojen toteuma oli 1,44 milj. euroa, joka on 0,07 milj. euroa budjetoitua suurempi. **Kuten vesihuoltolaitoksen eriytyessä tilinpäätöksessä todetaan, vesihuoltolaitosta jouduttaneen vielä vuosia rahoittamaan vesihuoltolain hengen vastaisesti.**

- Kiinteistöjen rakentamis- ja kunnossapitopalvelut -palvelualueella budjetoitu määrä oli alun perin 2,61 milj. euroa ja toteutuma 2,25 milj. euroa. Ruoka- ja toimitilapalveluissa budjetoitu määrä oli 3,42 milj. euroa ja toteutuma 3,23 milj. euroa
- Varhaiskasvatuspalveluissa budjetoitu määrä oli 6,05 milj. euroa ja toteutuma 5,59 milj. euroa
- Perusturvakeskuksen alaisen sosiaalityö ja perhepalvelut -palvelualueen budjetoitu määrä oli 5,77 milj. euroa ja toteutuma 6,0 milj. euroa. Kotihoitopalveluissa budjetoitu määrä oli 3,90 milj. euroa ja toteutuma 4,18 milj. euroa
- Tuloarvio verotulojen osalta oli 53,65 milj. euroa ja toteutuma 1,59 milj. euroa alempi
- Valtionosuudet toteutuivat 0,72 milj. euroa paremmin kuin oli budjetoitu

Taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Kunnan tuloslaskelman ja taseen tunnusluvut ovat yleisesti ongelmattomalla tasolla. Perusturvan kustannuskehityksessä on ohjausongelmia, johtuen muun muassa monenkeskisestä päätöksenteko- ja toteutusorganisaatiosta. Kunnallisverotulojen kehitys yhdessä väestökehityksen notkahduksen kanssa lisäävät huolestuneisuutta palvelujen rahoitusmahdollisuuksista lähivuosina. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä jatkaa kustannuslaskennan kehittämistä ja palveluiden tuloksellisuuden seurantaa, jotta käsillä olevia muutoksia ajatellen päättäjät voisivat tukeutua itse tuotettuun tietoon.

Tarkastuslautakunta kiinnittää vakavaa huomiota vesihuoltolaitoksen alijäämään.

6. Yhteenveto ja allekirjoitukset

Vuoden 2019 talousarviossa lautakuntien alaisille palvelualueille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kuntastrategiaan on toteutettu kattavasti, ja saadun selvityksen mukaan yhteyttä ollaan jatkovuosina parantamassa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kouluverkon tasapainotus, kustannustehokkuus ja opetustyön edellytykset otetaan pohdittavaksi pidemmällä kuin valtuustokauden tai toimintasuunnitelmakauden mittaisella aikavälillä. Tällöin voitaisiin myös hankesuunnittelussa ja investointitoiminnassa päästä varmempiin ratkaisuihin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sitovien tavoitteiden tarkkarajaisuuteen ja sopivaan lukumäärään.

Taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Kunnan tuloslaskelman ja taseen tunnusluvut ovat yleisesti ongelmattomalla tasolla. Kunnallisverotulojen kehitys yhdessä väestökehityksen notkahduksen kanssa lisäävät huolestuneisuutta palvelujen rahoitusmahdollisuuksista lähivuosina. Tarkastuslautakunta kiinnittää vakavaa huomiota vesihuoltolaitoksen alijäämään, koska kuten vesihuoltolaitoksen eriytetyssä tilinpäätöksessään todetaan, vesihuoltolaitosta jouduttaneen vielä vuosia rahoittamaan vesihuoltolain hengen vastaisesti.

Eurajoella 5. toukokuuta 2020

Olavi Nummi
puheenjohtaja

Timo Antti
varapuheenjohtaja

Marja-Leena Blomroos
jäsen

Ritva Hannukainen
jäsen

Riika-Liisa Uusi-Marttila
jäsen

Jarmo Sallila
~~Markku Lehtisalo~~
jäsen

Petri Uusen
jäsen